

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ

ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

**«СУЧАСНИЙ ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР»**

28 ЛИСТОПАДА 2017 РОКУ

РІВНЕ-2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

*Професійний
розвиток
педагога*

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
“СУЧАСНИЙ ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР»

28 Листопада 2017 року
м. Рівне

Рівне
2017

УДК 373.3.011.3-051:005.336.5

ББК 74.204.2

П- 84

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради педагогічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 13 від 01 грудня 2017 р.)

Програмний комітет:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету– **голова оргкомітету;**

Павелків Роман Володимирович, доктор психологічних наук, професор, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету– **заступник голови оргкомітету;**

Пелех Юрій Володимирович – доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи РДГУ

Дейнега Олександр Вікторович, кандидат економічних наук, доцент, проректор з наукової роботи РДГУ

Сілков Валерій Васильович, кандидат педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету РДГУ

Колупасва Тетяна Євстафіївна, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедрою педагогіки початкової освіти РДГУ

Боровець Олена Віталіївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти РДГУ

Бричок Світлана Борисівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти РДГУ

Веремчук Алла Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти РДГУ

Гудовсек Оксана Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти РДГУ

Мищенко Оксана Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти РДГУ

Третяк Оксана Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти РДГУ

Шевців Зоя Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти РДГУ

Яковичина Тетяна В'ячеславівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти РДГУ

Професійний розвиток педагога. Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасний вчитель початкової школи: європейський вимір» – Рівне, 2017.- 426 с.

До збірника увійшли статті та тези доповідей учасників міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасний вчитель початкової школи: європейський вимір» (Рівне, 28 листопада 2017 р.). Представлена тематика розроблена з урахуванням сучасного вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду, досягнень педагогічної та психологічної науки.

Для науковців, викладачів вищих закладів освіти, вчителів, аспірантів та студентів.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів несуть автори публікацій.

Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

© Кафедра педагогіки початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету, 2017. Укладання.

© Автори статей, 2017

Уміла організація позааудиторної роботи майбутніх учителів теж має потужний потенціал, який реалізується через інтегральну систему виховних функцій педагогічної діяльності. Різноманітні методи і форми позааудиторної роботи дають змогу успішно розв'язувати завдання щодо удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів, таким чином досягнувши позитивних результатів у контексті їх підготовки до морального виховання дітей [2].

Педагогічна практика – провідний чинник формування професійних компетентностей вчителя початкової школи. Вона є складовою навчально-виховного процесу і забезпечує поєднання теоретичної підготовки майбутніх учителів з їхньою практичною діяльністю у педагогічному закладі [5, с. 133].

Саме у просторі навчально-виховного процесу вищого навчального закладу створюються і реалізуються педагогічні умови ефективної підготовки майбутніх педагогів до морального виховання молодших школярів.

Педагогічними умовами ефективної підготовки майбутніх педагогів передбачено: побудову педагогічного процесу із врахуванням діагностики стану педагогічної підготовки студентів педагогічних факультетів до морального виховання дітей; наповнення змісту дисциплін професійно-орієнтованої підготовки моральним компонентом; реалізацію компетентностей під час педагогічної практики у роботі з молодшими школярами у контексті формування їх моральної свідомості; залучення студентів до самоосвітньої діяльності; забезпечення майбутніх педагогів навчально-методичним супроводом з проблеми морального виховання.

Системне, цілісне уявлення про сутність і структуру професійної підготовки майбутніх педагогів, критерії, показники і рівні її сформованості у майбутніх учителів; безпосереднє впровадження розробленої організаційно-педагогічної моделі у процес вивчення професійно-орієнтованих дисциплін, самостійної та позааудиторної роботи, під час проходження педагогічної практики із дотриманням визначених педагогічних умов сприятиме ефективній підготовці студентів до морального виховання молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Коберник І. Моральне виховання: традиції, проблеми, інновації / І.Коберник // Рідна школа. – 2002. – №5. – С.42-44.
2. Педагог професійної школи: Зб. наук. праць. Вип. 1 / Ред. кол.: Н.Г. Ничкало, І.А. Зязюн, О.І. Щербак / Упор. Н.Г. Ничкало, О.І. Щербак. – К.: Наук. світ, 2001. – 346 с.
3. Підготовка майбутнього вчителя до морального виховання учнів: навч. посібник / В.К. Демиденко, В.П. Перепелиця, О.О. Худяков; за заг. ред. В.К. Демиденка; Міністерство освіти України. – К., 1996. – 204 с.
4. Філософський енциклопедичний словник. – К.: Абрис, 2002. – 742 с.
5. Хомич Л. О. Професійно-педагогічна підготовка вчителя початкових класів / Л. О. Хомич. – К.: Магістр-S, 1991. – 200 с.

*Сілков Валерій Васильович
(м. Рівне, Україна)*

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті розглядається проблема підготовки студентів до формування математичних компетентностей у молодших школярів, проаналізовано різні тлумачення понять, окреслено шляхи підготовки студентів.

Ключові слова: *формування, компетентність, компетенція, математичні компетентності, молодші школярі.*

Постановка проблеми. Як зазначено у проекті Державного стандарту початкової загальної освіти модернізація змісту початкової освіти повинна здійснюватися на засадах компетентнісної парадигми. Оскільки державі необхідне молоде покоління здатне

змінюватись та пристосовуватися до нових потреб життя, оперувати й управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатися упродовж життя, то особливе місце для формування таких якостей належить математичним компетентностям. Адже саме математика за своїм змістом спрямована на формування вказаних якостей. У зв'язку з цим постає проблема підготовки майбутніх вчителів до проведення такої роботи. Математика завжди вважалася і вважається одним із найскладніших навчальних предметів. Саме тому, щоб успішно навчити учнів, кожен учитель повинен добре знати свій предмет. Він має знати не тільки те, чого навчати учнів, а й як навчати: знати сучасні методи формування математичних знань, умінь і навичок, володіти сучасними педагогічними технологіями, тобто володіти сучасними методами викладання математики. Отже, зусилля майбутнього вчителя мають бути спрямованими на придбання компетентностей у галузі математики та методики викладання математики. Йому необхідно знати: як допомогти учневі в оволодінні математичними знаннями, необхідними для застосування в повсякденному житті, у вивченні суміжних дисциплін; як досягати інтелектуального розвитку учнів, формування у них якостей мислення, які характерні для математичної діяльності та необхідні людині для життя в сучасному суспільстві; як формувати уявлення про математику як частину загальнолюдської культури, про значущість математики в розвитку цивілізації та сучасного суспільства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить, що наявні термінологічна плутанина, неоднозначність трактування та розуміння основних понять, різноманітність набору компетентностей (роботи Т.Байбари, Н.Бібік, Г.Боровик, І.Єрмакова, О.Можаєвої, О.Пометун, Д.Пузікова, І.Родигіної, Г.Селевка, А.Тихоненка та ін). Останнім часом у психолого-педагогічній та методичній літературі використовуються поняття «**компетенція**» і «**компетентність**». Користуючись цими поняттями, будемо спиратися на їх трактування у словниках. Отже, під *компетентністю* будемо розуміти «певну суму знань у особи, яка дозволяє їй судити про що-небудь», а під *компетенцією* – «коло повноважень якої-небудь установи або особи; коло питань, в яких дана особа має знання, досвід» [2, с.445]. Для однозначного розуміння, використовуючи термін «математичні компетентності» ми будемо розуміти їх як освітній результат, який виражається в реальному володінні методами, засобами діяльності, у здатності розв'язувати поставлені завдання, як таку форму сполучення знань, умінь і навичок, що дають змогу ставити і досягати мету математичної діяльності. Доведено, що будь-яка компетентність, зокрема і математична, буде розвиватися лише під час виконання конкретних математичних дій і операцій, розмірковування над їх виконанням, усвідомлення потреби в них та оцінювання їх важливості для себе.

Ми будемо на боці тих науковців (О.Крисан, Н.Ничкало, Г.Селевка та ін.), які поділяють систему освітніх компетентностей на: 1) міжпредметні або надпредметні (ключові або базові); 2) загально предметні; 3) спеціально-предметні. Виходячи із наявних тлумачень кожної групи, вважаємо, що математичні компетентності слід віднести до другої та третьої груп. Так, загально предметні математичні компетентності це ті, які розвиваються протягом усього терміну вивчення математики та вирізняються високим ступенем узагальненості. Під спеціально-предметними математичними компетентностями розумітимемо ті, які окреслюються для курсу математики I-IV класів та ґрунтуються на загально предметних математичних компетентностях [5, с.22-24]. Таким чином, математична компетентність молодших школярів передбачає оволодіння математичними вміннями (виконувати арифметичні дії, розв'язувати рівняння та задачі, виокремлювати геометричні фігури тощо) та уміннями відшукувати та працювати з числовою інформацією.

Формулювання цілей статті. Слідом за Г.Селевком вважаємо, що одним із завдань курсу методики навчання математики у початкових класах слід вважати компетентність молодого фахівця [6, с.138-143]. Посилення уваги до цього поняття обумовлене також рекомендаціями Ради Європи, що стосуються модернізації освіти, її наближення до

замовлення соціуму. Одним із шляхів оновлення змісту освіти та узгодження його з потребами сучасності є орієнтація навчально-виховного процесу на набуття ключових компетентностей та створення ефективних механізмів їх формування. Початкова ланка освіти – фундамент шкільного навчання, адже саме тут закладається основа для формування особистості майбутнього громадянина. Вона покликана забезпечити подальше становлення і різнобічний розвиток особистості дитини, цілеспрямовано виявляти й розвивати її здібності в різних видах діяльності, створити умови для повноцінного засвоєння базового рівня освіти й умінь вчитися. Таким чином, актуальним стає підготовленість майбутнього вчителя початкових класів до реалізації компетентнісного підходу в навчанні. Щоб успішно формувати компетентну особистість, сучасний педагог повинен володіти певними якостями. Назвемо лише декілька найактуальніших: уміти успішно вирішувати свої власні життєві проблеми, виявляючи ініціативу, самостійність і відповідальність; усвідомлювати мету компетентнісно орієнтованого навчання; планувати урок з використанням усього розмаїття форм і методів навчальної діяльності і, насамперед, усіх видів самостійної роботи, діалогічних, евристичних і проблемних методів; пов'язувати навчальний матеріал з повсякденним життям та інтересами учнів; залучати до обговорення попередній досвід школярів; оцінюючи навчальні досягнення школярів, брати до уваги не тільки продемонстровані знання і вміння, а передусім здатність застосовувати їх у навчальних і життєвих ситуаціях.

Виклад основного матеріалу дослідження. Науковці обґрунтовано твердять про кризу моделі освіти, яка спрямовується на засвоєння учнями певної суми знань, умінь і навичок. Серед причин справедливо можна виділити принаймні наступні: швидке старіння інформації протягом циклу навчання у школі; нині немає необхідності перевантажувати пам'ять дитини знаннями на все життя, бо існують величезні бази інформації, відносно яких потрібно просто навчити дітей правильно ними користуватися; сучасному суспільству необхідне підростаюче покоління, готове змінюватися і пристосовуватися до нових потреб життя, оперувати й управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатися упродовж життя.

Державний стандарт початкової загальної освіти, затверджений постановою КМУ (від 20.04.2011 р., №462) ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого і компетентнісного підходів. Його реалізація значною мірою покладається на молодих та майбутніх вчителів початкових класів. Загальновизнано, що формування спеціально-предметних компетентностей відбувається засобами змісту відповідного навчального предмета. Стосовно математичних компетентностей майбутнього вчителя початкових класів це, на нашу думку, означає сформованість умінь розв'язувати реальні методичні проблеми, що виникають, у повсякденній педагогічній практиці. В процесі реалізації компетентнісного підходу навчально-пізнавальна діяльність студентів має бути спрямована на формування інтегрованої здатності, що охоплює: знання, вміння, навички, досвід, цінності та ставлення, які можуть цілісно реалізуватися на практиці. Це означає, що компетентність не може бути зведена лише до фактичних знань.

У Державному стандарті зазначено, що основним завданням початкового навчання є формування в учнів ключових компетентностей. До них відносять: уміння вчитися; соціальну; загальнокультурну; інформаційно-комунікативну; здоров'язбережувальну; громадянську. Досягати сформованості цих компетентностей слід засобами всіх дисциплін навчального плану початкової школи, але кожен навчальний предмет буде вносити свій внесок у формування тієї чи іншої компетентності. Зважаючи на це, слід сформулювати предметні компетентності з кожного предмету.

Затвердження Державного стандарту початкової освіти, де зазначено, що основною метою освітньої галузі “Математика” є формування в учнів математичної компетентності на рівні, достатньому для забезпечення життєдіяльності в сучасному світі, успішного оволодіння знаннями з інших освітніх галузей у процесі шкільного навчання, забезпечення

інтелектуального розвитку учнів, розвитку їх уваги, пам'яті, логіки, культури мислення та інтуїції, дозволяє дати перелік математичних компетентностей молодших школярів [3]. Враховуючи вимоги Державного стандарту початкової освіти та матеріали симпозиуму Ради Європи, на якому розглядалася проблема «Ключові компетентності для Європи», можна визначити приблизно такий орієнтовний перелік математичних компетентностей: уміти переносити наявні знання, уміння та навички у нові нестандартні умови; уміти розв'язувати проблеми через розв'язування задач; уміти самостійно здобувати знання використовуючи різні бази даних; уміння критично ставитися до одержаного розв'язку; уміти відстоювати свій розв'язок шляхом участі в дискусіях; уміння співробітничати та працювати у групі, залагоджуючи розбіжності та конфлікти, уміти домовлятися; уміння користуватися креслярськими, обчислювальними та моделюючими приладами; уміння використовувати нові технології інформації та комунікації.

Математична компетентність передбачає, що на час закінчення початкової школи учень повинен мати тверді навички виконання усних, письмових, точних інструментальних обчислень; застосовує отримані навички в ході розв'язування задач; оволодіє геометричною мовою, має первинні просторові уявлення і зображувальні вміння; застосовує знання про плоскі фігури та їх властивості до розв'язування практичних задач геометричного змісту; володіє стилем мислення, що характерний для математики, вміє логічно обґрунтовувати свої твердження і розуміє необхідність їх перевірки; вміє ясно, точно та грамотно висловлювати свої думки в усному та письмовому мовленні; вміє використовувати математичні підходи для розв'язування задач, що виникають в навколишньому світі; вміє виконувати пошук, відбір, аналіз, систематизацію і класифікацію інформації; розуміє, що математика є невід'ємною частиною загальнолюдської культури і впливає на інші галузі культури; розуміє, що математика як наука виникла з потреби людської практики і розвивається, виходячи з них, а також власних внутрішніх закономірностей; розуміє, що математична символіка і формули математики дозволяють описувати загальні властивості об'єктів практики.

Таким чином, можна припустити, що структура математичної компетентності має включати: об'єкти реальної дійсності, в яких відображаються математичні закономірності; здатність створювати математичні моделі процесів навколишнього світу; соціально значущі математичні знання, вміння і навички та способи діяльності відносно математичних об'єктів; арифметичну, логічну, інформаційно-графічну, геометричну, алгебраїчну компетенції, їх особиста значущість для учня.

Майбутній вчитель, знаючи математичні компетенції, повинен чітко усвідомлювати ознаки, які свідчатимуть про результативність його роботи. Саме тому, на нашу думку, виходячи із структури математичної компетентності до ознак сформованості математичної компетенції можна віднести цілісне сприйняття світу, розпізнавання проблем, які розв'язуються із застосуванням математичних методів, здатність розв'язувати сюжетні задачі, логічно міркувати, виконувати дії за алгоритмом, уміння користуватися математичною термінологією, уміння орієнтуватися на площині та у просторі, здатність застосовувати обчислювальні навички у практичних ситуаціях.

Математичні компетентності формуються у взаємозв'язку змісту курсу математики I-IV класів і методики навчання математики. Їх зміст і структура повинні чітко відповідати певним елементам навчального змісту. Математичні компетентності молодших школярів визначаються на основі вимог до навчальних досягнень учнів, які сформульовано у навчальній програмі з математики для I-IV класів, а підготовка студентів до їх формування здійснюється в курсі методики навчання математики у початковій школі. У чинних навчальних програмах на засадах компетентнісного підходу пере структуровано зміст предметів, розроблено результативну складову змісту. Для кожної теми програми визначено обов'язкові результати навчання: вимоги до знань, умінь учнів, що виражаються у різних

видах навчальної діяльності (учень називає, наводить приклад, характеризує, аргументує, визначає, розпізнає, відтворює, аналізує, порівнює, робить висновки). Саме тому студента слід навчити це робити.

Майбутній вчитель початкових класів повинен знати, що методично формування математичної компетентності молодших школярів здійснюється відповідно до змістовних ліній курсу математики І-ІУ класів: «Числа. Дії з числами», «Величини», «Математичні вирази. Рівності. Нерівності», «Просторові відношення. Геометричні фігури», «Сюжетні задачі», «Робота з даними». Наведемо для прикладу деякі складові математичної компетентності та напрями діяльності вчителя для їх формування. Так, уміння розв'язувати математичні задачі формуються через використання на практиці алгоритмів (якщо вони існують!) розв'язання текстових задач, уміння розпізнавати типову задачу або зводити її до типової, уміння використовувати різні інформаційні джерела для пошуку алгоритму розв'язувань типових задач (підручник, довідник, Інтернет-ресурси), уміння формулювати математичні задачі та будувати їх моделі, уміння аналізувати ефективність розв'язання задач. Сутність обчислювальних вмінь полягає в тому, що учень порівнює величини і числа, виконує прості математичні дії, орієнтується у вимірних одиницях, вимірює час за допомогою календаря та годинника. Про сформованість геометричної складової математичної компетентності свідчить уміння працювати з об'єктами на площині та в просторі, визначати довжину, периметр та площу об'єктів, зображувати і конструювати прості геометричні фігури тощо.

Проведений аналіз дозволяє твердити, що про сформовану математичну компетентність можна говорити тоді, коли учень І-ІУ класів: розуміє, навіщо йому потрібна математика, знає, як шукати шлях розв'язання проблеми за допомогою математичних методів, логічно міркує та виконує дії за алгоритмом, користується графічною і знаковою інформацією, орієнтується у просторі та на площині, застосовує обчислювальні й вимірні навички на практиці, має інтерес до математики. Для досягнення цього майбутній вчитель повинен усвідомити, що слід формувати бажання математично досліджувати реальний світ, розвивати в учнів логічне мислення і творчість. З цією метою на уроках необхідно надавати пріоритет завданням на активізацію мисленнєвої діяльності, звертатися до нестандартних задач, шарад, головоломок тощо. Також слід використовувати завдання на складання тексту аналогічної задачі, на зображення умови задачі у вигляді малюнка, таблиці, схеми, на відшукування різних способів розв'язання задачі тощо.

У процесі підготовки студентів до формування математичної компетентності молодших школярів у процесі вивчення курсу методики навчання математики у початковій школі важливо показати відмінності традиційного і компетентнісного підходів. Деякі елементи цих відмінностей представлені у наступній таблиці:

Традиційний підхід, що ґрунтується на заучуванні певного обсягу математичних знань, умінь і навичок	Компетентнісний підхід
Головна ідея: знання приводять до особистісного успіху.	Головна ідея: до особистісного успіху приводить досвід самостійного розв'язання проблем.
Розв'язання проблем розглядається як спосіб закріплення знань.	Розв'язання проблем - сенс освітньої діяльності.
Ознака високого рівня освіченості - здатність відтворити великий обсяг складного за своїм змістом матеріалу.	Рівень освіченості людини тим вище, чим ширше сфера діяльності і вище ступінь невизначеності ситуацій, в яких він здатний діяти самостійно.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. У зв'язку зі зміною парадигми початкової загальної освіти перед вищими

навчальними закладами постало важливе завдання підготовки майбутніх вчителів початкових класів до роботи у нових умовах. Реалізація компетентнісного підходу до формування предметних і ключових компетентностей молодших школярів, зокрема і математичних, потребує подальших досліджень для визначення ознак сформованості математичної компетентності та можлива при дотриманні принаймні наступних вимог:

- знання сутності та структури компетентностей, які слід сформувати у молодших школярів на момент закінчення початкової школи;
- розуміння студентами, майбутніми вчителями, необхідності підготовки дітей до дорослого життя так, щоб вони не втратили моральних орієнтирів, знайшли сенс життя, змогли найефективніше та найповніше реалізувати свої здібності і переконання;
- уміння підбирати найбільш ефективні засоби, методи, прийоми навчання та форми організації навчальної діяльності, які найкраще пристосовані до реалізації компетентнісного підходу;
- усвідомлення того факту, що компетентнісний підхід у навчанні вимагає, щоб сучасні навчальні засоби виконували не тільки інформаційну, а й мотиваційну та розвивальну функції, серед яких особливої уваги потребує мотиваційний компонент уміння самостійно вчитися та здобувати знання.

Список використаних джерел

1. Байбара Т. Компетентнісний підхід в початковій ланці освіти: теоретичний аспект / Т.Байбара // Початкова школа. –2010. –N 8. –С. 46 –50.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови/Уклад. і голов. Ред. В.Т.Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – 1440 с.
3. Державний стандарт початкової загальної освіти// Початкова освіта. – 2011. - № 18
4. Єрмаков І.Г., Пузіков Д.О. Розвивати життєву компетентність// Шкільний світ. – 2005. №37. – С.5-13.
5. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики/Під заг.ред. О.В.Овчарук. - : «К.І.С.», 2004. – 112 с.
6. Селевко Г. Компетентности и их классификация//Народное образование. – 2004. - №4. С.138-143.

Сілкова Ельвіра Орестівна
(м. Рівне, Україна)

ПРИЧИНИ НЕДОЛКІВ У РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ПРИ ФОРМУВАННІ ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ НАВИЧОК

Постановка проблеми. Вимоги державного освітнього стандарту початкової освіти, програми з математики для початкових класів дають підстави для висновку, що одним з основних завдань вивчення математики у I-IV класах є формування міцних обчислювальних навичок [2, 5]. При вивченні арифметичних дій вчитель повинен: розкрити зміст кожної арифметичної дії; забезпечити засвоєння зв'язків, що існують між арифметичними діями; навчити дітей правильно добирати потрібну арифметичну дію при розв'язуванні різноманітних текстових задач; ознайомити школярів на доступному для них рівні та у доступній формі з властивостями арифметичних дій, які є теоретичною основою обчислювальних прийомів; навчити застосовувати властивості в різноманітних умовах для раціоналізації обчислень; забезпечити свідоме та стійке засвоєння прийомів усних і письмових обчислень; сформувати у дітей міцні та свідомі навички обчислень. Успішне розв'язання вказаних завдань неможливе без оволодіння теоретико-методичними основами вивчення арифметичних дій і без усунення причин помилок, які обумовлюють недоліки у процесі формування обчислювальних навичок, без використання у навчальному процесі новітніх технологій, зокрема особистісно-зорієнтованого підходу до навчання математики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. До проблеми впровадження особистісно-орієнтованого підходу до навчання учнів початкових класів міцним обчислювальним

З М І С Т

Колупасва Тетяна Євстафіївна

ПЕРЕДМОВА _____ **3**

ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ

Бабяр Алла Андріївна

**СУТНІСТЬ ПОНЯТЬ «ЕТНОПЕДАГОГІКА», «НАРОДНА ПЕДАГОГІКА»
В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ** _____ **4**

Булан Анна Романівна

**ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ
В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО** _____ **6**

Городюк Наталія Юрївна

ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ ОЛЕКСАНДРА КОНИСЬКОГО _____ **9**

Гудовсек Оксана Анатоліївна

**ІДЕЇ Й. Г. ПЕСТАЛОЦЦІ: ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ УРОКІВ
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ** _____ **13**

Дахми Руслана Петрівна

ОСОБЕННОСТИ ОБРАЗОВАНИЯ КОРОЛЕВСТВА МАРОККО _____ **15**

Довгаль Анна Ярославівна

**ВПРОВАДЖЕННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОСТІР УКРАЇНИ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЕКТУ «ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ»** _____ **19**

Ільчук Яна Миколаївна

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА _____ **24**

Іскра Лілія Віталіївна

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ
У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ** _____ **29**

Карапузь Ольга Василівна

**СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ІНДИВІДУАЛІЗОВАНОГО ТА
ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ** _____ **34**

Кулінка Наталія Степанівна

**ФОРМУВАННЯ В ШКОЛЯРІВ ЛЮБОВІ ДО КНИГИ
(ЗА В.О. СУХОМЛИНСЬКИМ)** _____ **38**

Міщєня Інна Романівна

ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ _____ **42**

Михальчук Алла Олександрівна

**РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ
ПРОВІДНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ** _____ **47**

Токарська Катерина Миколаївна

**ІСТОРИКО-РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛЯ** _____ **51**

Хвалько Марія Іванівна

**ІДЕЇ ГУМАНІЗМУ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ТВОРЧОСТІ
В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО** _____ **56**

<i>Бандюк Наталія Анатоліївна</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ВИМІРІ _____	60
<i>Берташ Віта Олександрівна</i> РЕФЛЕКСІЯ ЯК АКТИВНИЙ МЕТОД РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА _____	62
<i>Богданюк Марина Юріївна</i> СПІЛЬНА РОБОТА ШКОЛИ ТА СІМ'Ї У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА _____	65
<i>Боровець Олена Віталіївна, Приймак Світлана Іванівна</i> ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ _____	68
<i>Гаврилюк Віра Володимирівна, Тимчук Ольга Сергіївна</i> ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ _____	70
<i>Галганець Ірина Вікторівна,</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ ЗАРУБІЖНОЇ ПЕДАГОГІКИ У ПРОЦЕС РЕФОРМУВАННЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ _____	75
<i>Герба Вікторія Ігорівна</i> ЗВ'ЯЗНИЙ ТЕКСТ – ЗАСІБ ДЛЯ НАБУТТЯ УЧНЯМИ ГРАМАТИЧНИХ І МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ _____	79
<i>Гіс Наталія Сергіївна,</i> РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ _____	82
<i>Глінчук Юлія Олександрівн</i> ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ТОЧКИ ЗОРУ ОХОРОНИ ПРАЦІ _____	86
<i>Годунко Людмила Володимирівна</i> ОСОБЛИВОСТІ РАНЬОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ВИКЛИКИ _____	89
<i>Головай Олеся Михайлівна</i> ЗАСТОСУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ПРАВОПИСНИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ _____	93
<i>Горошко Наталія Василівна</i> ЗАВДАННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ХАРАКТЕРУ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ _____	98
<i>Грибчук Світлана Миколаївна, Іванюк Лариса Василівна</i> УРОК НАВЧАЄМОСЯ РАЗОМ. За навчально-педагогічним проектом «Інтелект України» _____	102
<i>Гудовсек Оксана Анатоліївна, Козік Олена Ярославівна</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА СУТНІСТЬ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ _____	107
<i>Данкачева Віта Олексіївна</i> РЕАЛІЗАЦІЯ КОМУНІКАТИВНО-ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ НА УРОКАХ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ В 1-4 КЛАСАХ _____	109
<i>Деркач Тетяна Володимирівна</i> ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ ПОНЯТЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____	113

<i>Дорошенко Софія Василівна</i> ШКІЛ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ МОДЕЛЮВАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ _____	116
<i>Іванова Лідія Іванівна, Ткач Тетяна Віталіївна</i> ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ АСПЕКТИ СТРУКТУРУВАННЯ ЧИННОЇ ПРОГРАМИ З ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ _____	120
<i>Іжук Наталія Олександрівна</i> ТЕМА. ПІДСУМКОВИЙ УРОК ЗА РОЗДІЛОМ «ПРИРОДА МАТЕРИКІВ ТА ОКЕАНІВ» _____	123
<i>Кардаш Вікторія Петрівна</i> РОЛЬ СІМ'Ї ТА ШКОЛИ У ПРАВОВОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____	126
<i>Квятковська Леся Федорівна, Мартинюк Людмила Іванівна</i> УРОК МАТЕМАТИКИ. 2 КЛАС (за науково – педагогічним проектом «ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ») _____	128
<i>Кінах Ольга Миколаївна</i> КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СИНТАКСИСУ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ _____	132
<i>Кіндрат Вадим Кирилович, Кіндрат Павло Вадимович,</i> <i>Кацуба Анатолій Анатолійович</i> ЗМІСТ ТА ДИДАКТИЧНА СТРУКТУРА УРОКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ _____	137
<i>Климюк Олена Володимирівна</i> СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ УПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИМІРУ У ПОЧАТКОВУ ОСВІТУ УКРАЇНИ _____	146
<i>Яковичина Тетяна В'ячеславівна, Коваль Ольга Вікторівна</i> ШКОЛА ЯК ПРОСВІТНИЦЬКИЙ І КОНСУЛЬТАТИВНИЙ ЦЕНТР У РОБОТІ З БАТЬКАМИ _____	152
<i>Ковальська Вікторія Вікторівна</i> ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	155
<i>Козицька Оксана Анатоліївна, Буць Ірина Вікторівна,</i> МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО- ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА _____	157
<i>Колбасюк Світлана Степанівна</i> КОНСПЕКТ УРОКУ З КУРСУ „МАТЕМАТИКА” ЗА ПЕДАГОГІЧНОЮ ТЕХНОЛОГІЄЮ «РОСТОК» _____	160
<i>Концемал Ольга Вікторівна</i> СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____	164
<i>Коробчук Ольга Вікторівна</i> РОЛЬ ГРИ У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ _____	168
<i>Котирло Марія Миколаївна</i> ТИПОВІ ПОМИЛКИ В УСНОМУ МОВЛЕННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____	171
<i>Коханевич Світлана Володимирівна</i> СУЧАСНІ МЕТОДИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ І НАВЧАННЯ ЧИТАННЮ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	175
<i>Красовська Ірина Іванівна</i> УРОК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ ТЕМА: «ЗАКРІПЛЕННЯ І УЗАГАЛЬНЕННЯ ЗНАТЬ ПРО ІМЕННИК» _____	179

<i>Крук Наталя Вікторівна</i> ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ _____	183
<i>Купчак Світлана Богданівна</i> СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	185
<i>Літвінчук Інна Михайлівна</i> ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ТА ЇХ ВРАХУВАННЯ У ВИХОВАННІ _____	188
<i>Лук'янчук Тетяна Петрівна</i> СУЧАСНА ПОЧАТКОВА ОСВІТА У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ _____	190
<i>Майданець Ольга Миколаївна</i> СТИЛІСТИЧНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ _____	191
<i>Яковишина Тетяна В'ячеславівна, Мариніна Ірина Володимирівна</i> НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ГЕНДЕРНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ _____	194
<i>Марчук Оксана Анатоліївна, Мосійчук Галина Анатоліївна</i> КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ЇХ СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ _____	197
<i>Мар'юсик Іванна Вікторівна</i> ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ СІМ'Ї ТА ШКОЛИ У ФОРМУВАННІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____	200
<i>Мельнічук Світлана Анатоліївна</i> ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ _____	203
<i>Місюра Тетяна Валеріївна</i> ВИКОРИСТАННЯ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИХ ЗАВДАНЬ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ _____	206
<i>Міщенко Оксана Миколаївна, Шоха Олена Святославівна</i> ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМ ПРОЕКТОМ «ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ» _____	209
<i>Мосейчук Вікторія Анатоліївна</i> УРОК З НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ. 3 КЛАС. ТЕМА: ШКІРА. ЇЇ ВЛАСТИВОСТІ. ЗНАЧЕННЯ ШКІРИ. ГІГІЄНА. _____	216
<i>Москалик Катерина Володимирівна</i> УВPROВADЖЕННЯ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ В УРОК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	218
<i>Козицька Оксана Анатоліївна, Нагорна Діана Володимирівна</i> ЗОБРАЖЕННЯ ПЕЙЗАЖУ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ _____	221
<i>Паламар Наталія Михайлівна</i> ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	226
<i>Пасєка Ірина Олегівна</i> ЗВУКО-БУКВЕНА РОБОТА У ПЕРІОД НАВЧАННЯ ГРАМОТИ _____	229

<i>Пасічник Дарина Миколаївна</i> РЕАЛІЗАЦІЯ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ НАРОДОЗНАВСТВА	233
<i>Петренко Оксана Борисівна, Віннічук Анастасія Анатоліївна</i> МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ФОЛЬКЛОРУ	235
<i>Поцко Елла Євгенівна</i> ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК ПРОДУКТИВНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ ЧИТАТИ ПЕРШОКЛАСНИКІВ	238
<i>Примак Мирослава Василівна</i> ШКІЛЬНА ДЕЗАДАПТАЦІЯ: ОСОБЛИВОСТІ, ПРИЧИНИ	241
<i>Приходько Лариса Миколаївна</i> ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	243
<i>Раджабова Тетяна Миколаївна</i> ЛІТЕРАТУРНЕ ЧИТАННЯ. 2 КЛАС ТЕМА: ЯКЕ ЧАСТУВАННЯ, ТАКЕ Й ДЯКУВАННЯ. І.Я.ФРАНКО. ЛИСИЧКА І ЖУРАВЕЛЬ	246
<i>Сайко Марія Василівна</i> ОСНОВНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ГУВЕРНЕРА В СІМ'Ї	249
<i>Сітков Валерій Васильович, Кирилюк Надія Олексіївна</i> ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	253
<i>Сорока Марія Вікторівна</i> НЕТРАДИЦІЙНИЙ УРОК У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ІННОВАЦІЯ	257
<i>Страшівська Світлана Ігорівна</i> РЕАЛІЗАЦІЯ СИТУАТИВНОГО ПРИНЦИПУ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	260
<i>Стрільецька Катерина Андріївна</i> ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	264
<i>Суржук Тетяна Борисівна</i> МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ КРАЄЗНАВЧОГО МАТЕРІАЛУ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	267
<i>Талащук Тетяна Миколаївна</i> РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	270
<i>Таран Вікторія Ігорівна</i> ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ	273
<i>Ткачук Ольга Сергіївна</i> ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	275
<i>Третяк Оксана Миколаївна, Окуневська Юлія Олезіївна</i> ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	278
<i>Хасцька Ольга Василівна</i> ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧОСТІ ЛІНИ КОСТЕНКО ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ	282

<i>Цісарук Олена Едуардівна</i> ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ _____	284
<i>Швайко Надія Олександрівна</i> ТРАДИЦІЙНІ ТА НЕТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ _____	289
<i>Козицька Оксана Анатоліївна, Швець Іванна Миколаївна</i> ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	293
<i>Шквородюк Людмила Володимирівна</i> СУЧАСНА ІНКЛЮЗИВНА ПОЧАТКОВА ОСВІТА У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ _____	296
<i>Шоха Олена Святославівна, Коноплюк Оксана Віталіївна, Матвійчук Вікторія Миколаївна, Яценя Алла Володимирівна</i> ВИХОВНИЙ ЗАХІД. ТЕМА: СВЯТО НАШОГО РОДУ _____	299
<i>Шутяк Володимир Георгійович</i> ОЗНАЙОМЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ З ПОНЯТТЯМ «КРЕСЛЕННЯ» _____	305
<i>Щур Олена Мефодіївна</i> КОНСПЕКТ УРОКУ НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ ЗА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЮ ТЕХНОЛОГІЄЮ «РОСТОК» _____	308
<i>Яйчєня Наталя Василівна</i> «ВАЖКОВИХОВУВАНІ ДІТИ»: ПРИЧИНИ ТА ЧИННИКИ _____	312

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ВИМІРІ**

<i>Авраменко Інна Миколаївна, Яковишина Тетяна В'ячеславівна</i> ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	316
<i>Александрук Тамара Іванівна, Карпюк Наталія Феодосіївна</i> РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	318
<i>Батьковець Світлана Іванівна</i> ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ВИМІРІ	320
<i>Беценко Тетяна Петрівна</i> ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКРАЄЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	322
<i>Веремчук Алла Петрівна</i> ДО ПИТАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	324
<i>Гаврилович Мирослава Олегівна</i> ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	326
<i>Гривіцька Руслана Володимирівна</i> ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЦІННОСТІ СУЧАСНИХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	331
<i>Гринькова Надія Михайлівна</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	335
<i>Грицай Наталія Богданівна</i> СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	338
<i>Захожа Анастасія Юрївна</i> ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ДИТИНИ-ЧИТАЧА В СИСТЕМІ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ	340
<i>Іванова Лідія Іванівна, Шевчук Марина Михайлівна</i> ТЕОРЕТИЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У ПРОЦЕСІ СПРИЙМАННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ	343
<i>Іванова Лідія Іванівна</i> МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ САМОСТІЙНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА	347
<i>Ціпан Тетяна Степанівна, Кирушок Віта Анатоліївна</i> ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ	351
<i>Калашнікова Надія Олександрівна</i> ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	355
<i>Колупасва Тетяна Євстафіївна</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ	361

<i>Костюкевич Людмила Валентинівна</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО	366
<i>Мельник Тетяна Максимівна</i> ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ І – П РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ	369
<i>Мельник Юлія Василівна</i> ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	372
<i>Мельничук Лілія Борисівна, Орлич Тетяна Степанівна</i> МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	373
<i>Сілков Валерій Васильович</i> ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	376
<i>Сілкова Ельвіра Орестівна</i> ПРИЧИНИ НЕДОЛІКІВ У РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ПРИ ФОРМУВАННІ ОЧИСЛЮВАЛЬНИХ НАВИЧОК	381
<i>Сімак Ольга Юрївна, Сімак Олеся Віталіївна</i> ВИКОРИСТАННЯ БЛОГІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	385
<i>Сіранчук Наталія Миколаївна</i> КЛАСИФІКАЦІЯ МОВЛЕННЄВИХ ПОМИЛОК І НЕДОЛІКІВ У МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	387
<i>Стельмашук Жанна Григорівна</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	391
<i>Степанюк Алла Іларіонівна</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ВИМІРІ	395
<i>Туркало Іванна Михайлівна</i> ОСОБИСТІТЬ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК НОСІЯ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З УЧНЯМИ	398
<i>Шевчук Тамара Борисівна</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ПУНКТУАЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	404
<i>Шульгун Марина Віталіївна</i> ЕТИЧНІ ВИМІРИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФЕСІЇ	408
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	413

Наукове видання

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

**Матеріали
міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
“Сучасний вчитель початкової школи: європейський вимір”**

28 листопада 2017 року
м.Рівне

Відповідальна за випуск – Колупаєва Т.Є.
Комп'ютерна верстка – Соловей Л.М.

Формат 60x84 1/8 . Папір офсетний.
Гарнітура Times New Romans.
Ум. друк. арк.. 10,8. Тираж 100 прим.

Видруковано: Кафедра педагогіки початкової освіти РДГУ
вул. Остафова, 31, каб. 02, м. Рівне, 33000
тел. 0-362-62-00-84

